

De Antwerpse Jack the Ripper

Jack the Ripper uit het Victoriaanse Engeland in Whitechapel is gekend over heel de wereld, mede dankzij diverse boeken en films en spreekt heden ten dage nog steeds tot de verbeelding. Menig toerist wandelde in de sporen van Jack the Ripper op een mistige Londense avond in de straten van Whitechapel onder begeleiding van een deskundige verhalenverteller. Ook ik was zo'n toerist heel lang geleden en het verhaal dat me op die mistige avond in Whitechapel zo zeer in detail werd verteld, is me de rest van mijn verdere leven bijgebleven. Hij vermoordde prostituees en ont- nam ze op chirurgische wijze van vitale organen. Hij deed dit razendsnel en in volledige duisternis. Hij werd dan ook niet voor niets het "monster" van Whitechapel genoemd.

In Antwerpen is er ooit ook een man geweest, die de kran- ten "Jack the Ripper" noemden. Daarvoor moeten we naar het Antwerpen in de negentiende eeuw. Op 13 augustus 1877 vermoordt Gustaaf Mestdagh zijn vrouw Jeanne Vin- gerhoets, snijdt haar lijk in meer dan honderdvijftig stuk- ken en dumpt haar lichaamsresten in de beerput. "Ook Antwerpen heeft zijn monster", kopt een krant in januari 1878.

Het decor waarin dit misdrijf zich voltrekt, is miserabel. Anno 1877 is de Sint-Andrieswijk in mijn stad Antwerpen een wijk

vol vuil, ratten, armoede en wordt niet voor niets "parochie van miserie" genoemd. Slijkerige straten en amper openbare verlichting. Een vrij donker en armoedig hellegat.

Jeanne Vingerhoets woont in een zogenaamd achterhuis in de Schuitstraat 54, wat trouwens een verbastering is van de straatnaam Schoytestraat. Een klein kot achter een al even verpauperde barak. Sinds een jaar is ze getrouwd met een zekere Gustaaf Mestdagh, steenhouwer van beroep, een zwaar en ruw vak. Hertrouwd om correct te zijn, want sinds haar eerste man overleed, was Jeanne weduwe. Uit haar eerste huwelijk heeft ze vier, ondertussen volwassen, kinderen. Drie dochters en een zoon. Haar zoon is getrouwd en haar dochters wonen allemaal op zichzelf. Ze verdienen zelfs aardig hun brood. Dus het pasgetrouwde stel hoeft zich helemaal niet te bekommeren om de kinderen. Toch leeft de robuuste Gustaaf al enige tijd in onmin met zijn echtgenote. Onmin is te zacht uitgedrukt voor de stevige en vooral veelvuldige mishandelingen die Jeanne ondergaat. Tegenwoordig spreken we van "een haar in de boter" of over familiaal geweld. Destijds sprak men over gedurige twisten in het huishouden.

Jeanne ligt op 12 augustus heel de dag in haar bed. Niet omdat ze ziek is, maar wegens het zoveelste pak slaag, dat ze van haar vent te verduren kreeg. Haar dochter Carolina Asselberghs komt op bezoek. Ze herkent haar eigen moeder amper. De arme vrouw is in elkaar geslagen, haar gezicht en haar hele lichaam zien bont en blauw. De volgende dag keert Carolina terug om haar moeder te troosten. De dochter staat voor een gesloten deur. Tot driemaal toe staat ze die dag voor het huis, de deur blijft dicht. Nochtans bezweeren de geburen dat ze thuis moet zijn, samen met haar man.

Het buurtnetwerk werkte in die dagen feilloos. Buren waren de oren en ogen van een wijk, niets dat hen ontging. Het huisje van Gustaaf en Jeanne keek, samen met drie andere huisjes, uit op een kleine binnenplaats. In die vier huizen wonen wel dubbel zoveel huishoudens. Allen samen goed voor bijna vijftig man, volwassenen en veel kinderen natuurlijk in die periode.

's Andersdaags probeert Carolina opnieuw en nu botst ze op haar brute stiefvader.

'Uw moeder is eruit getrokken,' laat Gustaaf zich laconiek ontvallen, 'zij is al weg van de maandag en gij zult wel beter weten dan ik waar ze verblijft.'

Noch de dochter, noch de burens zijn geneigd zijn versie van de feiten te geloven. De omgeving van Jeanne denkt zelfs al aan "moord". Als Carolina dreigt om naar de politie te stappen, lijkt Gustaaf even te verbleken. Toch, hij herpakt zich snel. Hij weet dat er helemaal geen bewijzen zijn om de verdachtmakingen hard te maken, enkel wat flauwe vermoedens. De politie mag en kan Gustaaf dus niet arresteren. Justitie staat buitenspel. De zaak dreigt te verzinken in de vergeetput. Het leven gaat verder zijn gangetje voor Gustaaf. Hij verkoopt de kledingstukken van zijn vrouw en zijn zuster trekt bij hem in.

Een klein half jaar, na de plotse "verdwijning" van zijn echtgenote, besluit Gustaaf te verhuizen. De burens beweren dat zijn geweten begint op te spelen en dat hij het in zijn woning niet meer uithoudt. Het geweten knaagt. Ook de kinderen van Jeanne blijven ondertussen aandringen bij de ordediensten op nader onderzoek. De politie besluit opnieuw over te gaan tot een huiszoeking. Wiens idee het was, is niet meer te achterhalen. Feit is dat de politie, op een gegeven moment 's nachts, de